

Høgskolen i Telemark

SLUTTEKSAMEN

3358 Modernitet og kulturkritikk

28.05.2013

Tid: 9-14

Målform: Bokmål og nynorsk

Sidetall: 6 (inkludert denne forsiden og vedlagte pensumliste)

Merknader: Slutteksamen teller 60% av endelig karakter.
Midteksamen teller 40%.

ALLE MÅ BESVARE BÅDE OPPGAVE 1 OG OPPGAVE 2

Eksamensresultatene blir offentliggjort på studentweb.

BOKMÅL

Nedenfor finner du to oppgaver (oppg. 1 og oppg. 2). Begge skal besvares, slik at du til sammen besvarer to delspørsmål (ett fra oppg. 1 og ett fra oppg. 2).

Oppgave 1

Svar på ett av følgende tre spørsmål:

- (a) Gjør rede for hva Karl Marx mener med «fremmedgjøring». Drøft deretter hvorvidt hans syn på fremmedgjøring har gyldighet i dagens samfunn.
- (b) Gjør rede for grunntrekkene i de typene av samfunnsformasjoner som Ferdinand Tönnies kaller henholdsvis *Gemeinschaft* og *Gesellschaft*. Gjør deretter rede for hvorledes Georg Simmel i essayet «Storbyene og åndslivet» beskriver storbylivets innvirkning på menneskets psyke og væremåte. Drøft deretter hvorvidt analysene til Tönnies og Simmel har aktualitet i dagens samfunn.
- (c) Gjør rede for hvordan Daniel Bell fremstiller kapitalismens indre motsetninger i sin bok *The Cultural Contradictions of Capitalism* (1976). Drøft deretter hvorvidt hans diagnose av kapitalismen er relevant i dagens situasjon.

Oppgave 2

Svar på ett av følgende tre spørsmål:

- (a) Gjør rede for Jean-Paul Sartres eksistensialisme, idet du tar utgangspunkt i følgende formulering: «Mennesket er dømt til å være fritt». Drøft deretter hvorvidt Sartres filosofi gir et riktig bilde av menneskelivet.
- (b) Gjør rede for sentrale perspektiver i Simone de Beauvoirs *Det annet kjønn* (1949). Drøft deretter hvorvidt hennes perspektiver har gyldighet i dagens situasjon.
- (c) Gjør rede for «Det futuristiske manifest» , «Dada-manifest 1918» og «Første surrealistiske manifest». Drøft likheter og forskjeller.

NYNORSK

Nedanfor finn du to oppgåver (oppg. 1 og oppg. 2). Du skal svare på *begge*, slik at du til saman svarer på to delspørsmål (eitt frå oppg. 1 og eitt frå oppg. 2).

Oppgåve 1

Svar på eitt av følgjande tre spørsmål:

- (a) Gjer greie for kva Karl Marx meiner med «framandgjering». Drøft deretter i kva grad synet hans på framandgjering er gyldig i dagens samfunn.
- (b) Gjer greie for grunntrekka i dei typane av samfunnsformasjonar som Ferdinand Tönnies kallar høvesvis *Gemeinschaft* og *Gesellschaft*. Gjer deretter greie for korleis Georg Simmel i essayet «Storbyene og åndslivet» beskriv storbylivets innverknad på menneskets psyke og veremåte. Drøft deretter i kva grad analysane til Tönnies og Simmel har aktualitet i dagens samfunn.
- (c) Gjer greie for korleis Daniel Bell framstiller kapitalismens indre motsetnader i boka *The Cultural Contradictions of Capitalism* (1976). Drøft deretter i kva grad diagnosen hans av kapitalismen er relevant i dagens situasjon.

Oppgåve 2

Svar på eitt av følgjande tre spørsmål:

- (a) Gjer greie for Jean-Paul Sartres eksistensialisme, idet du tek utgangspunkt i følgjande formulering: «Mennesket er dømt til å være fritt». Drøft deretter om Sartres filosofi gir eit riktig bilete av menneskelivet.
- (b) Gjer greie for sentrale perspektiv i Simone de Beauvoirs *Det annet kjønn* (1949). Drøft deretter i kva grad perspektiva hennar er gyldige i dagens situasjon.
- (c) Gjer greie for «Det futuristiske manifest», «Dada-manifest 1918» og «Første surrealistiske manifest». Drøft likskapar og skilnader.

3358 MODERNITET OG KULTURKRITIKK – PENSUM VÅRSEMESTERET 2013

I Inn i det moderne – via Baudelaire og byen (41 s.)

01 Charles Baudelaire: Fra *Kunsten og det moderne liv*, Oslo 1987: Solum (35 s.)

01a Charles Baudelaire: «À une passante», fra *Les fleurs du mal* (1 s.)

02 Edgar Allan Poe: «The Man of the Crowd», hentet 21.12.10 fra <http://www.gutenberg.org/files/25525/25525-h/files/2151/2151-h/2151-h.htm> (5 s.)

03 Georg Simmel: «Storbyen og åndslivet», i *Handling og samfunn*. red. D. Østerberg, Oslo 1990: Pax (15 s.)

II Individ og samfunn – samfunnsvitenskapelige og psykologiske perspektiver (267 s.)

04 Ferdinand Tönnies: «Gemeinschaft og Gesellschaft», i *Handling og samfunn*. red. Dag Østerberg, Oslo 1990: Pax (15 s.)

05 Karl Marx: «Det fremmedgjorte arbeid», «Opium for folket», og «Fra 'Den tyske ideologi'», i *Det beste av Karl Marx*, red. F. Engelstad, Oslo 1992, Pax (15 s.)

06 Sigmund Freud: Fra «Jeget og Detet», i *Filosofiske tekster*, red. H. Svare, Oslo 1998: Pax (6 s.)

07 Sigmund Freud: *Ubehaget i kulturen*, kap. 1 og 2, Oslo 1992: Cappelen (24 s.)

08 Michel Foucault: «Talens incitament», i *Seksualitetens historie I: Viljen til viden*, Kbh. 1978: Rhodos (20 s.)

09 Edward W. Said: «Innledning», i *Orientalismen*, Oslo 1994: Cappelen (24 s.)

10 Max Weber: «Vestens rasjonalitet», i *Handling og samfunn*. red. Dag Østerberg, Oslo 1990: Pax (11s.)

11 Max Weber: «Science as a Vocation», i utdrag. Publisert som "Wissenschaft als Beruf," *Gesammelte Aufsätze zur Wissenschaftslehre* (Tubingen, 1922), s. 524-55. Opprinnelig et foredrag holdt ved universitetet i München, 1918, publisert i 1919 av Duncker & Humblodt. Fra H.H. Gerth og C. Wright Mills (overs. og red.): *Essays in Sociology*, New York 1946: Oxford University Press, s.129-156. Hentet 03.01.11 fra <http://www.leonardbeeghley.com/docs/SYG%206125/Weber.%20Science%20as%20a%20Vocation.pdf> (13 s.)

12 Theodor W. Adorno: «Om kulturindustrien», i *Kritiske modeller*, red. C. Clausen & O. Klitgaard, København 1972: Rhodos (12 s.)

13 Daniel Bell: «The Cultural Contradictions of Capitalism», i *The Cultural Contradictions of Capitalism*, New York 1976: Basic Books (42 s.)

14 Richard Sennett: «Slutten på den offentlige kulturen», i *Intimitetstyranniet*, Oslo 1992: Cappelen (16 s.)

15 Christopher Lasch: Fra *Den narsissistiske kultur*, Oslo 2006: Bokklubben (28 s.)

16 Allan Bloom: Fra *The Closing of the American Mind*, Simon & Schuster 1987, s. 47-88 (41 s.)

II Estetiske perspektiver (122 s.)

(a) Futurisme, dadaisme, surrealisme

17 «Futurism», «Dada» og «Surrealism», fra David Bradshaw & Kevin H. Dettmar (red.): *Modernist Literature and Culture* (Blackwell Companions to Literature and Culture), Oxford 2006: Blackwell (20 s.)

18 F.T. Marinetti: «Det futuristiske manifest», i *Rett kopi*, nr. 3, Oslo 2007, s. 6-8 (3 s.)

19 Tristan Tzara: «Dada manifest 1918», i *Surrealisme: En antologi*, red. K. Fløgstad et al, Oslo 1980 : Gyldendal (3 s.)

20 Sigmund Freud: «Det manifeste og det latente innhold i drømmen» og «Drømmearbeidet», i *Forelesninger til innføring i psykoanalyse*, Oslo 1961: Gyldendal (22 s.)

21 André Breton: «Første surrealistiske manifest», i *Surrealisme: En antologi*, red. K. Fløgstad et al, Oslo 1980: Gyldendal (12 s.)

(b) Fortolkning

22 T. S. Eliot: «Tradition and Individual Talent» (1919), hentet 08.02.12 fra http://seas3.elte.hu/coursematerial/RuttKayVeronika/tradition_and_individual_talent.pdf (7 s.)

23 W. K. Wimsatt & M. C. Beardsley: «The Intentional Fallacy», hentet 22.12.10 fra <http://faculty.smu.edu/nschwartz/seminar/Fallacy.htm> (7 s.)

24 Susan Sontag: «Against Interpretation», hentet 22.12.10 fra <http://www.coldbacon.com/writing/sontag-againstinterpretation.html> (11 s.)

25 Roland Barthes: «Forfatterens død», i *I tegnets tid*, Oslo 1994: Pax, s. 49-55 (5 s.)

26 James O. Young: «The Concept of Authentic Performance», i A. Neill & A. Ridley (red.): *Arguing About Art: Contemporary Philosophical Debates*, New York 1995: McGraw-Hill, s. 74-84 (10 s.)

(c) Modernisme/postmodernisme

27 Charles Jencks: «The Death of Modern Architecture» og «What is Post-Modernism», i *From Modernism to Postmodernism: An Anthology*, red. L. E. Cahoon, Oxford 1996: Blackwell (10 s.)

28 Otto Martin Christensen: «Det moderne og det postmoderne», i Geir Grothen & Connie Reksten (red.): *Kulturfagene. En innføring*, Oslo 2010: Scandinavian Academic Press / Spartacus Forlag, s. 101-116 (12 s.)

III Filosofi – den eksistensialistiske tradisjonen (315 s.)

29 H. L. Dreyfus & M. A. Wrathall (red.): *A Companion to Phenomenology and Existentialism*. Oxford 2006: Blackwell. i utdrag (65 s.)

30 Søren Kierkegaard: Fra *Avsluttende uvitenskaplig etterskrift til 'De filosofiske smuler*, Oslo 1994: Pax (13 s.)

31 Friedrich Nietzsche: Fra «Tredje avhandling», *Moralens genealogi* (20 s.)

32 Jose Garteaga y Gasset: «The Crowd phenomenon», i *From Modernism to Postmodernism: An Anthology*, red. L. E. Cahoon, Oxford 1996: Blackwell (6 s.)

33 Jean Paul Sartre: *Eksistensielsime er humanisme*, Oslo 1993: Cappelen (35 s.)

34 Jean Paul Sartre: *For lukkede dører*, Oslo 1995: Aschehoug (59 s.)

35 Barabara S. Andrew: «Beauvoir's Place in Philosophical Thought», i Claudia Card (red.): *The Cambridge Companion to Simone de Beauvoir*, Cambridge 2003: Cambridge University Press, s. 24-44 (20 s.)

36 Simone de Beauvoir: «Innledning» og «konklusjon» fra *Det annet kjønn*, Oslo 2000: Pax (31 s.)

37 Albert Camus: *Fra Myten om Sisyfos: Essay om det absurde*, Oslo 1994: Cappelen (49 s.)

38 Hans Skjervheim: «Deltakar og tilskodar», i *Deltakar og tilskodar og andre essays*, Oslo 1996: Aschehoug (17 s.)

Pensum i alt: 745 sider